

Teden otroka od 3. do 9. oktobra: Prvi koraki na dolgo pot.

FOTO: DRAGAN ARRIGLER

Varčevanje še ni stabilizacija

Občinske samoupravne interesne skupnosti v Ljubljani so se v preteklem mesecu soočile z eno najtežjih nalog v svojem dosedanjem delovanju. Sklepati so morale o ukrepih, s katerimi naj bi kar se da zmanjšali porabo na področju družbenih dejavnosti.

V prvem polletju je namreč postalo jasno, da bomo morali omejiti vse oblike porabe. Skupno porabo v letu 1983 pa še posebej omejuje zvezni zakon in to na 13% v primerjavi z lansko. Ker je postalo jasno, da bomo za potrebe na teh področjih zbrali več sredstev, kot dovoljuje 13-odstotna rast, smo se morali odločiti za znižanje prispevnih stopenj.

Ob tem pa smo ugotovili, da z načrtovanimi prihodki ne bomo mogli uresničiti vseh programov zlasti na področju zdravstva. Izgubo smo planirali že v začetku leta, kasneje pa se je izkazalo, da bo vsaj še enkrat tolikšna, kot smo predvidevali. Ob glasovanju za nižje prispevne stopnje smo morali sprejeti tudi program ukrepov, s katerimi naj bi zagotovili sredstva, ki naj bi na teh področjih pokrila izgubo ob koncu leta.

Odločitev je bila težka, saj vemo, da te dejavnosti že zdaj komaj uresničujejo zastavljene naloge. Osební dohodki so zlasti na področju zdravstva in šolstva že zdaj zelo nizki. Z restriktivnimi ukrepi pa se takšno stanje samo še slabša.

Strokovne službe, ki so bile zadolžene, da pripravijo osnutke za nujne ukrepe, so se lotile zadeve kakor so pač vedele in znale. Več ali manj je bilo jasno, da bomo dosegli najhitrejši učinek, če bomo nekoliko skržili programe, priškrnili nekaj na osebnih dohodkih, zlasti pri nadurah, ustavili investicije (kjer smo jih sploh še imeli) in se odrekli nekaterim vidikom solidarnosti. Zlasti pa smo menili, da kaže plačilo nekaterih storitev naprtiti na neposredno breme uporabnikov. Tako smo na primer prišli v zdravstvu do višjih zneskov za participacijo.

Delegacije in konference delegacij so v glavnem razumele, da drugega izhoda ni in da morajo pač glasovati za predložene ukrepe in za znižanje prispevnih stopenj. Varčevalne ukrepe so morali sprejeti zato, da pridobijo do konca leta manjkajoča sredstva in se izognejo izgubi, nižje prispevne stopnje pa zato, da ne bi dosegli več kot 13% rasti skupne porabe.

Delegati v skupščinah sisov družbenih dejavnosti so bili v resnici pod hudim moralnim pritiskom in niso mogli glasovati prav nič drugače, kot da so se opredelili za predložene ukrepe. Nobenega časa niso imeli, da bi ukrepe spreminjali, ker so se morali opredeliti do 15. septembra s tem, da začnejo ukrepi veljati od 1. oktobra dalje. Če bi začeli varčevati kasneje, ne bi zbrali dovolj sredstev za pokrivanje naraščajoče izgube.

Kljub temu pa so imeli delegati tehtne pripombe. Predloženi in sedaj tudi že sprejeti ukrepi imajo samo finančno varčevalni značaj. Zelo malo imajo skupnega s stabilizacijo in s tisto vrsto delovanja, ki naj bi pomenila novo kvaliteto v našem obnašanju. Pri stabilizaciji – tako so povsem pravilno menili delegati – ne gre le za omejevanje nekih dejavnosti, za varčevanje in zbiranje denarja. Gre za organizacijo našega dela, ki mora biti taka, da nam bo s kar najmanjšimi stroški prinesla kar najboljšo in največje učinke. Na vseh področjih je preveč administriranja in premalo strokovnega dela. Delovni čas ni maksimalno izkoriščen. Skratka: notranjih rezerv je še več kot dovolj, da bi lahko s sedanjimi in celo z manjšimi sredstvi dosegli boljše rezultate, kot jih dosegamo danes.

Koordinacijski odbori nekaterih sisov bodo še ta mesec zahtevali od strokovnih služb, naj pripravijo temeljit in poglobljen predlog programa stabilizacijskih ukrepov, ki naj bi pomenili novo kvaliteto v našem dosedanjem delu in obnašanju.

NIKO ISAJEVIČ

DOGOVORI

Leto XI – 4. oktober 1983

Štev. 12/13

BREZPLAČNO

GOSPODARSTVO OBČINE CENTER V PRVI POLOVICI LETA

Večji izvoz šele v drugem polletju

O gospodarskih gibanjih v naši občini smo še pred enim letom govorili v razmeroma ugodnem tonu. Zdaj je gospodarska slika po polovici letošnjega leta vsaj na prvi pogled nekoliko slabša. V Sloveniji se je izvoz blaga v primerjavi z enakim lanskim obdobjem povečal za 4 odstotke, v ljubljanskih občinah pa se je zmanjšal za 6 odstotkov; gospodarstvo občine Center je zaostalo za lanskim rezultatom za 28 odstotkov.

Pri večini tistih delovnih organizacij, kjer so malo izvažali, navajajo, da zaradi spremenjene dinamike načrtujejo izdatnejši izvoz v drugi polovici leta. Res pa je, da je tako neugoden rezultat deloma posledica načina zbiranja podatkov, ki ne upošteva tako imenovanih »lohn« izvoznih storitev (izvažamo le delo, ki ga opravimo na uvoženi surovini). Te storitve so zlasti značilne v naši tekstilni industriji, za katero pa velja, da predstavlja v občini doberšen delež industrijskih zmogljivosti.

Struktura našega izvoza je razmeroma ugodna. Na konvertibilni trg smo izvozili 86 odstotkov vsega izvoznega blaga, pri čemer lahko omenimo, da za tem rezultatom zaostajajo tako v Ljubljani (73 odstotkov) kot v republiki (78 odstotkov). Še naprej pa pada vrednost uvoza, ki je bila ob polletju za tri odstotke nižja.

Industrija ima še vedno veliko preglavic pri preskrbi s surovinami in reprodukcijskim materialom in zato ne dosega načrtovane obsega proizvodnje. Upadanje industrijske proizvodnje se je po prvem trimesečju zaustavilo, ven-

dar še vedno beležimo nekoliko slabši proizvodni rezultat kot po lanskem polletju. S tem smo pod ljubljanskim in republiškim prečjem, ki nista ne le pozitivna, ampak kar ugodna (4- oziroma 3,5-odstotna rast). Vendar pa moramo upoštevati, da neugoden podatek o obsegu industrijske proizvodnje omili dejstvo, da imamo opraviti s prestrukturiranjem proizvodnje od nižjih, ekstenzivnih oblik predelave k višjim, z večjim deležem vloženega dela in znanja. Razen tega se industrija seli iz občine Center na obrobje Ljubljane.

Ob vsem tem kaže opozoriti na nekatere ugodne finančne premike v poslovanju gospodarstva. Zlasti je ugodna rast dohodka, ki je realno porasel za šest odstotkov, in izločanje sredstev za akumulacijo, ki so nominalno večja za 50 odstotkov. Žal so imele organizacije združenega dela od dohodkovne uspešnosti bolj malo, saj se je tudi letos nadaljeval trend zmanjševanja dela dohodka, s katerim gospodarijo sami. Pri razporeditvi dohodka so namreč izločile za skupno in sploš-

no porabo ter druge obveznosti kar polovico več denarja kot ob periodičnem obračunu prve polovice lanskega leta. Postavko druge obveznosti močno povečujejo predvsem obresti za kredite. Znesek za plačilo obresti se je v prvih šestih mesecih letos povečal kar za 121 odstotkov.

Med značilnimi kazalci gospodarjenja kaže omeniti gospodarnost poslovanja, ki se je izboljšala za en odstotek, kar kaže na večjo varčnost in racionalnost pri trošenju sredstev. Značilno sliko gospodarjenja daje tudi pregled poslovnih izgub, vrednost izgub pa je bila za 40 odstotkov večja kot ob koncu leta 1982. Pač pa se je stanje precej popravilo v primerjavi s prvim letošnjim trimesečjem, ko je bilo kar 29 organizacij z rdečimi številkami.

Omeniti kaže tudi zelo disciplinirano izvajanje družbene usmeritve pri delitvi osebnih dohodkov. Gospodarstvo občine je za osebne dohodke razporedilo 24,4 odstotka več sredstev kot lani, kar je celo manj od dovoljenega zneska. Ob 32-odstotni inflaciji pa tako zadržana rast teh sredstev povzroča 9-odstotni padec realnih čistih osebnih dohodkov.

Pri vsem tem je treba poudariti, da so organizacije družbenih dejavnosti gospodarile v še bolj zaostrenih razmerah.

J.K.